



ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

45 Af 11/2012-21

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Jitky Zavřelové a soudců JUDr. Dalily Marečkové a Olgy Stránské v právní věci žalobce: **Z. J.**, zastoupeného JUDr. Josefem Vaňkem, advokátem se sídlem T. G. Masaryka 108, Kladno, proti žalovanému: **Finančnímu ředitelství v Praze**, se sídlem Žitná 12, 120 00 Praha 2, v řízení o žalobě proti rozhodnutí ze dne 13. 2. 2012, čj. 628/12-1500-200379,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 2. 2012, čj. 628/12-1500-200379, a rozhodnutí Finančního úřadu v Kladně ze dne 23. 12. 2011, čj. 291540/11/30940202426, se zrušují a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci k rukám jeho zástupce JUDr. Josefa Vaňka, advokáta se sídlem T. G. Masaryka 108, Kladno, na náhradě nákladů řízení částku 8760 Kč, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.**

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím označeným shora zamítl žalovaný odvolání žalobce proti rozhodnutí Finančního úřadu v Kladně ze dne 23. 12. 2011, čj. 291540/11/30940202426, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Finančního úřadu v Kladně ze dne 8. 9. 2011, čj. 244049/11/030940203561, a odvolací řízení zastaveno. Tímto posledně uvedeným rozhodnutím Finanční úřad v Kladně zřídil k zajištění daně manželky žalobce v celkové výši 1 250 277 Kč zástavní právo k rodinnému domu č. p. 653 na pozemku parc. č. , k pozemku

parc. č. o výměře 117 m² a k pozemku parc. č. o výměře 961 m², vše v katastrálním území T., zapsané na LV pro Katastrální úřad pro Středočeský kraj, katastrální pracoviště Kladno (dále jen „nemovitosti“). Tyto nemovitosti jsou ve společném jmění manželů žalobce a jeho manželky Z. J.. V odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, žalovaný uvedl, že rozhodnutí o zřízení zástavního práva je procesním rozhodnutím, kterým se hmotné postavení žalobce ani jeho manželky jako zástavního dlužníka nezměnilo. Důsledkem rozhodnutí o zřízení zástavního práva jako zajišťovacího institutu je prodloužení lhůty pro vybrání a vymáhání daňového nedoplatku podle § 160 odst. 6 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů na dobu 30 let od zápisu zástavního práva do katastru nemovitostí. Prekluzivní lhůta se váže k nedoplatku manželky žalobce. Tímto způsobem proto bylo zasaženo do její právní sféry, nikoli do sféry žalobce, jehož daňové povinnosti zajištěny nebyly. Podle § 101 odst. 3 daňového řádu je pak příjemcem rozhodnutí pouze ten, komu je rozhodnutím ukládána povinnost nebo přiznáno právo anebo prohlášeno právo nebo povinnost stanovená zákonem.

Žalobce rozhodnutí žalovaného napadá žalobou a navrhuje toto rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalované k dalšímu řízení. Namítá, že rozhodnutí o zřízení zástavního práva k zajištění daňové pohledávky není procesním rozhodnutím, které nezasahuje do hmotněprávního postavení žalobce ani jeho manželky. Naopak zástavní právo na nemovitostech ve společném jmění manželů je závažná změna. Tvzení, že do právní sféry žalobce nebylo zasaženo, je proto nesprávné. Tvzení, že nebyly zajišťovány daňové nedoplatky žalobce, je přitom v rozporu s tvrzením obsaženém ve vyjádření žalovaného žalobě manželky, kde se uvádí, že daňový nedoplatek je součástí společného jmění manželů.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že dospěl k závěru, že žalobce nebyl příjemcem rozhodnutí o zřízení zástavního práva k zajištění daňové pohledávky, neboť rozhodnutím o zřízení zástavního práva nebyla žalobci ve smyslu § 101 odst. 3 daňového řádu uložena povinnost nebo přiznáno právo anebo prohlášeno právo nebo povinnost stanovená zákonem. Žalovaný se proto domnívá, že rozhodnutím nebylo do žalobcovy právní sféry zasaženo, ani se nezměnilo jeho postavení. Rozhodnutí o zřízení zástavního práva je předběžným opatřením, kterým zajistil finanční úřad svoji daňovou pohledávku. Zástavní právo plní funkci zajišťovací a uhrazovací; nejsou jím dotčena hmotná práva zástavního dlužníka ani spoluvlastníka zástavy. Vlastnické právo k zástavě není zřízením zástavního práva dotčeno, neboť toto právo bez omezení trvá i nadále.

Krajský soud v Praze rozhodl o věci, aniž by nařizoval ústní jednání, neboť oba účastníci s takovým postupem soudu vyslovili souhlas [(51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)].

V této věci je nezbytné nejprve posoudit povahu rozhodnutí o zřízení zástavního práva k zajištění neuhrazené daňové pohledávky (§ 170 odst. 1 daňového řádu). Touto otázkou se zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 27. 10. 2009, čj. 2 Afs 186/2006-54, publikovaném pod 1982/2010 Sb. NSS; přezkoumával sice rozhodnutí vydané podle předchozí právní úpravy (§ 72 zákona č. 337/1992 Sb., zákona o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů), nicméně jeho závěry lze s ohledem na shodnost institutů použít i pro právní úpravu novou. Z tohoto rozsudku plyne, že „36. Rozhodnutí o zřízení správcovského zástavního práva dle § 72 d. ř. je nepochybně rozhodnutím ve smyslu § 65

odst. 1 s. ř. s. Takové rozhodnutí znamená podstatný zásah do právní sféry dotčeného jednotlivce. Jmenovitě je dotčeno jeho právo na ochranu vlastnického práva ve smyslu čl. 11 Listiny základních práv a svobod. Vlastníkovi věci, na niž bylo zřízeno zástavní právo, sice je umožněno věc užívat a požívat, dokonce může formálně s věcí i disponovat. Prakticky je ovšem jeho dispoziční právo omezeno či vyloučeno, neboť cena zastavené věci se sníží o hodnotu daňové pohledávky zajištěné zástavním právem, a to případně až na nulu. Rovněž účinky zřízení zástavního práva na promlčení daňového nedoplatku ve smyslu § 70 odst. 4 a 5 d. ř., je nutno považovat za zásah do právní sféry jednotlivce. K tomu je třeba uvést, že lhůta 30 let od zápisu zástavního práva do katastru nemovitostí (§ 70 odst. 5 d. ř.) je jednou z nejdelších lhůt v našem právním řádu vůbec [pro srovnání: promlčení trestního stíhání pro trestný čin vraždy činí dvacet let, srov. § 67 odst. 1 písm. a) trestního zákona]. Promlčení daňového nedoplatku zajištěného zástavním právem na věcech movitých v držení správce daně je pak vyloučeno vůbec (§ 70 odst. 4 d. ř.). Rozhodnutí o zřízení správcovského zástavního práva je svou povahou blízké úkonům prováděným v rámci exekuce, jmenovitě exekučnímu příkazu. K tomu je třeba poznamenat, že i v rámci civilní exekuce, jejíž předpisy se při daňové exekuci použijí přiměřeně (§ 73 odst. 7 d. ř.), se zřízení soudcovského zástavního práva systematicky řadí k způsobům provedení výkonu rozhodnutí (srov. § 338b a násl. o. s. ř.).“

Argumentace žalovaného, že rozhodnutí o zřízení zástavního práva je rozhodnutím procesním nemajícím vliv na hmotněprávní postavení vlastníka zástavy, proto není správná. Nelze omezovat faktické důsledky rozhodnutí o zřízení zástavního práva toliko na prodloužení lhůty pro vybrání a vymáhání daňového nedoplatku podle na dobu 30 let od zápisu zástavního práva do katastru nemovitostí (§ 160 odst. 6 daňového řádu). Jak zaznělo ve shora citovaném rozsudku, nelze opomenout, že tímto rozhodnutím je omezováno i dispoziční právo vlastníka zástavy, neboť cena zastavené věci se snižuje o hodnotu daňové pohledávky zajištěné zástavním právem, a to případně až na nulu.

V posuzované věci však žalovaný neuznal vůbec žádný zásah do práv a povinností žalobce; ani ten v podobě prodloužení lhůty pro vybrání a vymáhání daňového nedoplatku. Argumentoval tím, že žalobce není daňovým subjektem a jeho daňová pohledávka nebyla zajišťována. V důsledku tohoto závěru nepovažoval žalobce za příjemce rozhodnutí o zřízení zástavního práva a neumožnil mu vůbec žádnou obranu proti tomuto rozhodnutí. Žalovaný však zcela pominul, že žalobce je vlastníkem zástavy a tudíž je fakticky postižen stejnými omezeními jako jeho manželka, jejíž daňová pohledávka byla zajišťována.

K tomu je třeba uvést, že odvolání manželky žalobce žalovaný věcně projednal a zamítl jej rozhodnutím ze dne 22. 11. 2011, čj. 5975/11-1500-200379. I toto rozhodnutí přezkoumával krajský soud a rozsudkem ze dne 31. 10. 2012, čj. 45 Af 3/2012-31, žalobu zamítl. Vyšel z judikatury, dle které k vydobytí závazku, který vznikl za trvání manželství jen jednomu z manželů, lze nařídít výkon rozhodnutí i na majetek patřící do zaniklého společného jmění, které v době zahájení řízení o výkon nebylo vypořádáno (např. R 74/2004, 29 Cdo 1134/2007). Krajský soud na to navázal úvahou, že lze-li použít na úhradu pohledávky vzniklé za trvání manželství jen vůči jednomu z bývalých manželů majetek v bezpodílovém spoluvlastnictví manželů nebo ve společném jmění manželů, které zaniklo rozvodem, je nepochybné, že tak lze učinit i v situaci, kdy manželství nezaniklo a společné jmění manželů trvá. Přitom je-li pohledávka finančního úřadu pohledávkou, k jejímuž uspokojení by mohl být použit majetek nacházející se ve společném jmění manželů, je možné tímto majetkem tuto

pohledávku rovněž zajistit z titulu zástavního práva zřízeného podle § 170 odst. 1 daňového řádu. Institut zřízení zástavního práva k zjištění neuhrazené daně je totiž ve své podstatě institutem, který má následnou exekuci usnadnit. Není proto k takovému postupu zapotřebí souhlas druhého manžela ve smyslu § 170 odst. 3 daňového řádu, neboť majetek ve společném jmění manželů, z nichž jeden je daňovým subjektem, jehož nedoplatek je zajišťován, není majetkem vlastníka odlišného od tohoto daňového subjektu, ale jde o majetek společný neoddělitelný.

I z těchto závěrů je zjevné, že rozhodnutí o zřízení zástavního práva k zajištění daňové pohledávky je svou povahou blízké úkonům prováděným v rámci exekuce. Jestliže daňový řád v případě, kdy se daňová exekuce týká majetku patřícího do společného jmění manželů, přiznává manželovi dlužníka ohledně tohoto majetku stejné postavení, jako má dlužník (§ 185 odst. 1 daňového řádu), je třeba z této zásady vyjít i v situaci, kdy týž majetek, tj. majetek patřící do společného jmění manželů, je předmětem zástavního práva zřizovaného správcem daně (§ 170 odst. 1 daňového řádu).

Z těchto důvodů v situaci, kdy je zastavován majetek patřící do společného jmění manželů, je příjemcem rozhodnutí o zřízení zástavního práva k zajištění neuhrazené daňové pohledávky (§ 170 odst. 1 daňového řádu) vedle daňového dlužníka i jeho manžel, neboť i jemu se tímto rozhodnutím ukládá povinnost (§ 101 odst. 3 daňového řádu). Nepřichází do úvahy, aby mu toto rozhodnutí bylo zasíláno pouze na vědomí bez možnosti jakékoli účinné obrany. I manželovi daňového dlužníka posléze náleží právo se proti takovému rozhodnutí odvolat a jeho odvolání nelez považovat na nepřípustné. Postup podle § 113 odst. 1 písm. b) daňového řádu je za takových okolností vyloučen.

Krajský soud v Praze proto dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná, neboť rozhodnutí žalovaného je nezákonné pro nesprávné posouzení právní otázky, zda žalobce je příjemcem rozhodnutí o zřízení zástavního práva ze dne 8. 9. 2011. V důsledku tohoto pochybení pak Finanční úřad v Kladně i žalovaný postupovali v řízení nesprávně, neboť odvolání žalobce neposoudili věcně, ale zamítli jej jako nepřípustné. Soud proto zrušil jak žalobou napadené rozhodnutí, tak i rozhodnutí Finančního úřadu v Kladně ze dne 23. 12. 2011, č.j. 291540/11/30940202426 (§ 78 odst. 1 a 3 s. ř. s.) a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. a žalobci, jakožto úspěšnému účastníku řízení, přiznal právo na náhradu nákladů řízení, která činí 8760 Kč a skládá se ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 3000 Kč a odměny za právní služby ve výši 5760 Kč. Tuto částku tvoří dva úkony právní služby po 2100 Kč [převzetí a příprava zastoupení, jedno písemné podání soudu – § 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb.], dále dvě paušální částky jako náhrada hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky, to vše zvýšeno o částku 960 Kč odpovídající 20 % DPH. Tuto částku je žalovaný povinen zaplatit žalobci k rukám jeho zástupce do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího

správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze 31. října 2012

Mgr. Jitka Zavřelová, v.r.
předsedkyně senátu

Rozsudek byl vyhlášen dne 31. 10. 2012 [§ 49 odst. 11, § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní].

Za správnost:
Zdeňka Vlasáková